

defriese galerij

Ingetogen Fries expressionisme

Workum – Galerie de Vereeniging
Súd 13, tot en met 26 januari, vrijdag
tot en met zondag 13.30 – 17 uur,
www.galeriedevereeniging.nl

Hoewel de Friese schrijver en kunstenaar Pier Feddema al zo'n dertig jaar niet meer leeft, staan zijn werk en persoon nog steeds regelmatig in de belangstelling. Oud-leerlingen van Feddema, die in het dagelijks leven tekenleraar was, treffen elkaar op speciale reünies en de Pier Feddemastichting organiseert geregeld tentoonstellingen van zijn werk. In de Workumer galerie De Vereeniging is op dit moment een breed overzicht te zien van zijn schilderijen en houtskooltekeningen. De tentoonstelling biedt een brede blik op het werk van een gereformeerde 'man van het volk', die als kunstenaar zocht naar een eigentijdse artistieke uitdrukking van zijn persoonlijke ervaringen. Modern van vorm, maar ingetogen en persoonlijk van karakter. Vlot opgezette tekeningen in zwarte of roestbruine houtskool domineren de tentoonstelling. Boerderijen en dorpsgezichten, agrarische taferele en onbekende personen zijn teruggebracht tot ruwe contouren en snelle vegen die trefzeker op het papier zijn gezet. Stevig aangezette streken voeren de boventoon, gecombineerd met zachte, brede banen, die met platte houtskool over het papier zijn getrokken en textuur en diepte toevoegen aan de voorstelling. Zeker in de werken waarin de meeste details zijn weggelaten komt de dynamiek van zijn puntige lijnvoering naar voren. Soms zoekt Feddema nog enigszins zijn weg naar de juiste vorm, maar bijvoorbeeld in 'Fiskershaven', is de uitvoering buitengewoon ritmisch en eigenzinnig. Feddema was een gelovig man die er graag met zijn schetsblok op uit trok. Zijn vrouw Tite vertelt in latere interviews dat zijn liefde voor de schepping een wezenlijk onderdeel is van zijn werk. Deze liefdevolle aandacht

Pier Feddema - 'Canada'.

komt vooral terug in de werken waar hij de houtskool inruilt voor waskrijt, olieverf, aquarel, gouache of zelfs viltstift. Waar zijn donkere houtskooltekeningen vooral hoekig en rauw van aard zijn, springt dit werk eruit wat betreft levendigheid. De tekeningen die hij eind jaren zeventig maakte tijdens een reis naar Canada behoren tot de feetselijkste die op de tentoonstelling te zien zijn. Daarin verenigt hij de losjes met zwarte viltstift geschetste landschappen moeiteloos met een aantal in zachte aquarel aangebrachte kleuraccenten, wat alles een open en fris karakter geeft. Allesbepalend voor Feddema's ontwikkeling als kunstenaar was zijn samenwerking met Sjoerd Huizinga, Jaap Rusticus, Klaas Koopmans en Jan van der Bij. Met

hen vormde hij van 1949 tot begin jaren zeventig de invloedrijke kunstenaarsgroep Yn 'e line. De vijf Friese schilders hadden elkaar ontmoet bij een schildercursus in Groningen en stimuleerden elkaar sindsdien tot het vinden van moderne verbeeldingsvormen. De kunstenaars bespraken elkaars werk maandelijks en kwamen in de loop der jaren tot een vrije, expressieve beeldtaal die tot dan toe nog amper in Friesland te zien was geweest. Samen brachten de kunstenaars een Friese versie van het expressionisme voor het voetlicht, dat door het uitbundige kleurgebruik, stevige lijnvoering en de veelal vlot weergegeven landschappelijke onderwerpen in verband wordt gebracht met het werk van Gerrit Benner en het

vooorlogse werk van de Groninger kunstenaarsgroep De Ploeg. Het is daarom jammer dat dit hoofdstuk niet terug te vinden is in dit overzicht. Omdat de vijftig tentoongestelde werken niet zijn gedateerd – een enkele, vaak moeilijk leesbare krabbel van Feddema daargelaten –, is diens ontwikkeling lastig te volgen. De bezoeker moet gissen naar de plek van het werk in zijn oeuvre: is het uit de prille begintijden van de schildersgroep of is het gemaakt ten tijde van het afbrokkelen van Yn 'e line, na vele jaren van artistieke uitwisseling? Of schilderde Feddema dit wellicht tijdens zijn pensioenjaren? Los van de ontbrekende context van Yn 'e line biedt de tentoonstelling op andere manieren toch een aardig beeld van zijn leven.

Zo zijn Feddema's schilderskistje, zijn versleten schetsblokken en de boeken die hij schreef ook op de tentoonstelling te zien en organiseerde de galerie al eerder een culturele middag met voordrachten en lezingen over zijn werk. De tentoonstelling maakt duidelijk dat Feddema een bedreven schetser was, die zich onderzoekend opstelde en kalm, maar bewust afweek van de gebaande paden. Zijn zoektocht naar een eigen beeldtaal was niet gekunsteld, maar komt sympathiek en oprecht over. Het streven van deze tekenleraar om zijn verwondering op de beste manier weer te geven komt in Workum prachtig naar voren.
GRYTSJE KLIJNSTRA

Pier Feddema - 'Sûkerfabryk Grins'.

'Fluitspeler'

'Pleatske Garyp'.